

Assessing the feasibility of the Creative Village in peri-urban Spaces (case study: Belsbaneh Rural District, Rasht County)

Fereshteh cheraghipour ¹, Mehdi Hesam ², Samira Mahmoudi ³

.1 Ph.D. student, Department of Geography and Rural Planning, Faculty of Literature and Humanities University of Guilan, Rasht, Iran

.2 Associate Professor of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.

.3 Assistant Professor of Geography and Rural Planning, Faculty of Literature and Humanities University of Guilan, Rasht, Iran

ABSTRACT

ARTICLE INFO

Article type:

Articles extracted from Thesis

Received:

Received in revised form:

Accepted:

Published Date:

pp.

Keywords:

creative village,
sustainable rural
development,
Rasht City

Rural areas are the best places for creativity because they allow visitors to interact with processes and products that are not available elsewhere. The creative village approach in peri-urban spaces provides the basis for the regeneration of rural settlements by utilizing talents, natural resources, lifestyle, and fostering creativity in the host community. The aim of the research is to investigate the feasibility of creative villages in Belsbaneh Rural District. Data collection is based on documentary and field studies. The method of the present research is descriptive-analytical and applied from the perspective of the objective. The statistical population of this research is rural households in Belsbaneh Rural District, Rasht City. The sample size was 384 households according to the Cochran method. The validity of the questionnaire was checked with the opinions of the professors and its reliability was obtained using the Cronbach's alpha test of 0.839. The findings showed that among the indicators of the creative village, the highest average is related to the flexibility index with a value of (3.41) and the lowest average is related to the promotion and education index with a value of (2.41). According to the results of the binomial test, the flexibility index with a value of (0.73) is in a favorable condition. Therefore, among the six indicators of the creative village, the flexibility index had the greatest impact on rural creativity and the promotion and education index had the least impact on rural creativity in the study area. The results showed that most rural people are adaptable to accepting innovation and new conditions, and local managers should also provide the necessary conditions for training people in the fields of entrepreneurship and creative and innovative activities.

Corresponding author (Email: mhesam@guilan.ac.ir)

Extended Abstract

Introduction

Unbalanced population growth and limited urban space are considered a major challenge for today's societies. This imbalance not only reduces the quality of life but also puts additional pressure on natural resources and the environment. The creative village approach as a new concept can be considered in the post-modern space to meet rural needs and combat rural isolation of peri-urban spaces. In the meantime, the idea of a creative village as a complement to a creative city can be an effective step towards creating a demographic balance and sustainable development. The concept of a creative village has a cultural dimension and a set of possibilities and opportunities. A creative village is an intercultural place that focuses on different experiences, combining cultures, and exchanging programs and ideas with each other. A creative village is a sustainable and viable space that creates a platform for attracting and developing the creative class in low-tech industries, mainly in the fields of culture and art. The village relies on ecological processes including local lifestyle, clean environment and necessary equipment. The village provides equal benefits to the rural community, its creative class and the consumer of rural creative products.

Methodology

The research method is descriptive-analytical and applied from the perspective of the purpose. The statistical population of rural households in Belsbaneh rural district Rasht County. The total number of villages in Belsbaneh rural district is 24 villages, so each of the 24 villages was surveyed. From this number, 384 samples were taken according to the share of each household. The total number of households is 5819, and 384 samples were taken according to the Cochran model. The collection of data is documentary and survey. The questionnaire indicators were obtained by studying the theoretical foundations. The validity of the questionnaire was examined with the opinions of professors and its reliability was obtained with Cronbach's alpha Test of

0.839. SPSS software was used to analyze the questionnaire data and it was analyzed with binomial tests, Friedman, Mann-Whitney U, and Kruskal-Wallis. To examine the normal distribution of the data, the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests were used.

Result and discussion

The situation of the villages studied in terms of accepting new values, innovation in agriculture, people's desire for past cultural values, and preserving indigenous beliefs is at a desirable level. By providing suitable conditions for entrepreneurial activities, creating diverse and workshop jobs, and providing suitable facilities and conditions for handicraft producers, the areas for creativity and perseverance of individuals to launch new activities in the village will increase. The findings showed that the highest average is related to the flexibility index (3.41) and the lowest average is related to the promotion and education index (2.41). Most villages are in a good situation in terms of the flexibility and innovation component in agriculture and accepting new ideas and values by the village people. The low level of the promotion and education index indicates that sufficient training has not been provided in the field of facilitating educational and cultural activities in the village and entrepreneurial plans to attract creative ideas. Based on the results of the Friedman test, it can be said that among the six indicators of the creative village (flexibility, innovation, promotion and education, risk-taking, leadership and participation), the flexibility index has a higher average rank (5.52) and the promotion and education index has the lowest average rank with a value of (2.05). The high average rank of the flexibility component indicates that the people of the village have had sufficient flexibility and adaptability to changes in their living environment and the acceptance of new technology and values. Also, the low average rank of the promotion and education component indicates that the necessary training in the field of creative activities and rural entrepreneurship plans has not been carried out, and also in the field of creative

سنجش وضعیت تحقق‌پذیری روستاهای خلاق در فضاهای پیراشهری

(مطالعه موردی: دهستان بلسبنه شهرستان رشت)

فرشته چراغی پور^۱، مهدی حسام^۲✉، سمیرا محمودی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت،

ایران

۲. دانشیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

۳. استادیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>واژگان کلیدی: روستای خلاق، توسعه پایدار روستایی، شهرستان رشت</p>	<p>نواحی روستایی بهترین مکان برای بروز خلاقیت هستند زیرا به بازدیدکنندگان این امکان را می‌دهند تا با فرآیندها و محصولاتی که در جای دیگر قابل دسترس نیستند ارتباط برقرار کنند. رهیافت روستای خلاق در فضاهای پیراشهری با بهره‌گیری از استعدادها، منابع طبیعی، سبک زندگی و پرورش خلاقیت در جامعه میزبان زمینه‌ساز آفرینی سکونتگاه‌های روستایی را فراهم می‌نماید. هدف پژوهش بررسی وضعیت تحقق‌پذیری روستاهای خلاق در دهستان بلسبنه است. گردآوری اطلاعات بر اساس مطالعات اسنادی و میدانی است. روش پژوهش حاضر، توصیفی-تحلیلی و از منظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق، خانوارهای روستایی دهستان بلسبنه شهرستان رشت است. حجم نمونه با توجه به روش کوکران تعداد ۳۸۴ خانوار به دست آمد. روایی پرسشنامه با نظرات اساتید بررسی شد و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۳۹ به دست آمد یافته‌ها نشان داد که از میان شاخص‌های روستای خلاق، بالاترین میانگین مربوط به شاخص انعطاف‌پذیری با مقدار (۳/۴۱) و پایین‌ترین میانگین مربوط به شاخص ترویج و آموزش با میانگین (۲/۴۱) است. با توجه به نتایج آزمون دوجمله‌ای نیز شاخص انعطاف‌پذیری با مقدار (۰/۷۳) از وضعیت مطلوبی برخوردار است. بنابراین از بین شاخص‌های ۶ گانه روستای خلاق شاخص انعطاف‌پذیری بیشترین تأثیر را بر خلاقیت روستایی و شاخص ترویج و آموزش کمترین تأثیر را بر خلاقیت روستایی در محدوده مورد مطالعه داشته است. نتایج نشان داد بیشتر مردم روستا با پذیرش نوآوری و شرایط جدید سازگاری دارند و مدیران محلی نیز می‌بایست شرایط لازم را برای آموزش افراد در زمینه‌های کارآفرینی و فعالیت‌های خلاق و نوآور فراهم نمایند.</p>

مقدمه

خلاقیت به عنوان یکی از راهکارها و در قالب یک اصل بنیادین و منبع حیاتی برای فرد، جامعه و علم اقتصاد است. اگرچه مفهوم خلاقیت بیشتر در زمینه شهری بررسی شده و در حیطه روستایی کمتر به آن پرداخته شده است، با این وجود مفهوم روستای خلاق می تواند در حوزه هایی مانند گردشگری، صنایع دستی و موسیقی در فضاهای پیراشهری مورد توجه قرار گیرد (ایمانی و همکاران، ۱۴۰۱: ۳۷۴). توسعه روستایی که بر مبنای خلاقیت، کارآفرینی و هنر باشد، توانایی تقویت شبکه های تعاملی را دارد. این امر باعث دخالت های مدنی، کارآفرینی و تحول خلاق و برانگیختگی احساس جامعه می شود. آموزش های هنری، جشنواره ها و سالن هنرهای محلی، فرصت هایی برای ایجاد تعاملات مشترک فراهم کرده و منجر به تقویت ظرفیت خلاقیت در جامعه می شود (Balfour et al., 2018). ارتباط بین خلاقیت و توسعه روستاها به نوعی توسعه پایدار روستایی از خلاقیت روستاها با توجه به تنوع و داشته ها و توانمندی های بومی و محلی بسیار سخن می گوید. در این زمینه اشاعه خلاقیت و مفاهیم آن علاوه بر ساختن روستایی پایدار، اهداف توسعه پایدار را برآورده ساخته و کمک می کند تا روستاها انعطاف پذیری بالای خود را برای نیازهای جدید آماده کرده و نیازهای آینده را تشخیص دهند. بنابراین اقتصاد روستایی متناسب با نیازهای روز و آینده تجهیز می شود (ایزدی و طیب نیا، ۱۴۰۲: ۶۳۷). رشد بی توازن جمعیت و محدودیت فضای شهری چالشی اساسی برای جوامع امروز محسوب می شود این عدم تعادل نه تنها کیفیت زندگی را کاهش می دهد بلکه فشار مضاعفی بر منابع طبیعی و محیط زیست وارد می کند. در این میان، ایده روستای خلاق به عنوان مکملی برای شهر خلاق می تواند گامی مؤثر در جهت ایجاد تعادل جمعیتی و توسعه پایدار باشد (Islah et al., 2021). همچنین توسعه نابرابر بین مناطق شهری و روستایی به یکی از چالش های اساسی در بسیاری از کشورها تبدیل شده است. این نابرابری منجر به افول اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روستاها شده و مهاجرت گسترده به شهرها را در پی داشته است. هدف سیاست هایی مانند "احیای روستا" تقویت پویایی و پایداری جوامع روستایی در فضاهای پیراشهری است. در این راستا، مفهوم "روستای فرهنگی و خلاق" (CCV) به عنوان راهکاری برای بازتعریف رابطه شهر و روستا و ایجاد بستری نوآورانه در مناطق روستایی ظهور کرده است (Feihan et al., 2020). بنابراین مفهوم روستای خلاق دارای بعد فرهنگی و مجموعه ای از احتمالات و فرصت ها است. روستای خلاق مکانی میان فرهنگی است که در آن تمرکز روی تجارب مختلف، ترکیب فرهنگ ها و تبادل برنامه ها و ایده ها با یکدیگر می باشد (Mitchell & Wall., 2009).

برابر مطالعه در سال های اخیر، اکثر کشورها در جستجوی شناخت یا خلق روش های جدید برای تحقق توسعه روستایی برآمدند و از این حیث توسعه فعالیت های خلاق به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در توسعه روستایی مطرح شد (عنابستانی و جوانشیری، ۱۴۰۲: ۱۳۸). بنابراین رهیافت روستای خلاق به عنوان مفهومی جدید می تواند در فضای پسا مدرن در برابر تأمین نیازهای روستایی و مقابله با انزوای روستایی فضاهای پیراشهری مدنظر قرار گیرد (جهانتیغ و همکاران، ۱۳۹۹: ۹۸). از این لحاظ محیط های روستایی با توجه به توان های بالقوه بسیار بالا، باید ساختارهای خود را

۱. Village Revitalization

۲. Cultural and Creative Village

در مسیر پرورش افراد و ایده‌های خلاق و محیطی خلاق و سازگار با شرایط کنونی ایجاد کنند. در این صورت خواهند توانست نقش‌های تعیین‌کننده خود چون اقتصاد روستایی که اثراتش تا مرزهای فراتر از روستا هم درک می‌شود را بهتر ایفا کنند و در نهایت به توسعه‌ای پایدار دست یابند (حجاریان، ۱۴۰۰: ۱۷۶). در نظریه روستای خلاق مناطق روستایی می‌توانند با جذب افراد در حرفه‌های خلاق رشد اقتصادی را به ارمغان آورند. بنابراین شناسایی عوامل مرتبط با خلاقیت روستا راهگشای توسعه این مناطق است و شرایط مناسب را برای جذب و پرورش انسان‌های خلاق ایجاد می‌کند (Donald et al., 2008). امروزه با توجه به کاهش جمعیت روستایی در فضاهای پیراشهری و تهدید مشاغل سنتی، مفهوم «روستای خلاق» به‌عنوان راهکاری برای توسعه پایدار مطرح شده است. این مفهوم بر اقتصاد خلاق، فناوری، و مشارکت محلی تأکید دارد. اما تحقق آن نیازمند سنجش عوامل کلیدی مانند همکاری اجتماعی، رهبری محلی و تأثیر فناوری است (Kamarudin et al., 2020). روستای خلاق فضای زیست پایدار است که با تکیه بر فرآیندهای بوم‌مدارانه سبک زندگی، محیط‌زیست پاک و امکانات مطلوب، زمینه جذب طبقه خلاق، در صنایع با فناوری غیر سطح بالا از جمله در بخش فرهنگ و هنر را فراهم کرده و بستر بروز خلاقیت و انتفاع برد-برد جامعه روستایی، مخاطبان محصولات خلاقانه روستایی و طبقه خلاق را فراهم می‌آورد (عنابستانی و جوانشیری، ۱۴۰۲: ۱۳۸). در این زمینه رویکرد روستای خلاق با بهره‌گیری از صنایع فرهنگی، انگیزه روستاییان را برای توسعه محصولات جدید و درآمدزایی موازی با کشاورزی افزایش می‌دهد. این الگو همچنین از طریق جریان‌های پویا (مانند گردشگری روستایی) پیوندی دوسویه با شهرها ایجاد می‌کند (Almeida et al., 2016). روستای خلاق، فضایی پایدار و قابل دوام است که بستری برای جذب و توسعه طبقه خلاق در صنایعی با فناوری سطح پایین، عمدتاً در حوزه‌های فرهنگ و هنر، ایجاد می‌کند. این روستا متکی بر فرآیندهای زیست محیطی شامل سبک زندگی محلی، محیط‌زیست پاک و تجهیزات لازم است. این روستا مزایای برابری را برای جامعه روستایی، طبقه خلاق آن و مصرف‌کننده محصولات خلاق روستایی فراهم می‌کند (Rastghalam et al., 2017).

روستاهای خلاق با تکیه بر مشارکت محلی و فرهنگ بومی باعث احیای اقتصادی - اجتماعی مناطق روستایی می‌شود. روستاهای دهستان بلسبنه با دارا بودن پتانسیل‌های کشاورزی و صنایع دستی، تولیدات لبنی محلی، نوآوری‌های ایجاد شده در کشاورزی (کاشت، داشت و برداشت برنج)، ایجاد گلخانه در بعضی روستاها، رستوران و غذاخوری‌های سنتی برای جذب گردشگران و پرورش دام و طیور محلی به تأثیرگذاری شاخص‌های روستاهای خلاق کمک می‌کند. سکونتگاه‌های پیراشهری از یک سو به دلیل نزدیکی به شهرها تحت تأثیر توسعه شهری قرار گرفته و از طرف دیگر ویژگی‌های روستایی نیز دارند. در این سکونتگاه‌ها مسئله جمعیت و مهاجرت روستاییان به شهرها مطرح شده و فعالیت‌های کشاورزی در آنها کاهش یافته است. در این زمینه روستای خلاق به‌عنوان راهبردی نوین باعث افزایش مشارکت جامعه محلی، خلاقیت و نوآوری، توسعه اقتصادی روستا، احیای فرهنگ بومی و تعادل ارتباط شهر و روستا می‌شود. با این حال، تحقق این رویکرد در بسیاری از مناطق روستایی فضاهای پیراشهری کشور، از جمله دهستان بلسبنه با چالش‌هایی مواجه است. نبود سنجش دقیق و ارزیابی وضعیت تحقق‌پذیری روستای خلاق در این منطقه، مانع از برنامه‌ریزی هدفمند و اجرای سیاست‌های توسعه‌ای مؤثر می‌شود. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی

وضع شاخص‌های روستای خلاق در روستاهای دهستان بلسنه شهرستان رشت انجام می‌شود تا زمینه‌های توسعه خلاقیت روستایی فراهم گردد. روستای خلاق تابع اصول خلاقیت است بر این اساس با عناصر سازنده خلاقیت که شامل انسان، فضا و سرمایه‌گذاری است زمینه‌های رشد و شکوفایی افراد خلاق را فراهم می‌سازد. بنابراین با بررسی وضعیت شاخص‌های روستای خلاق در این نواحی می‌توان زمینه‌های لازم برای برنامه‌ریزی و تبدیل شدن به روستای خلاق را فراهم ساخت. نتایج این پژوهش می‌تواند به مدیران و برنامه‌ریزان محلی کمک کند تا با شناخت دقیق‌تر وضعیت موجود، نیازها و کمبودهای نواحی روستایی را شناسایی کرده، راهکارهای مناسبی برای توسعه خلاقیت روستایی ارائه دهند و در نهایت به بهبود کیفیت زندگی و پایداری سکونتگاه‌های روستایی دست یابند با عنایت به مباحث مطرح شده، پژوهش حاضر در پی دستیابی به این سؤال اصلی است که وضعیت تحقق‌پذیری روستای خلاق در دهستان بلسنه چگونه است؟

مبانی نظری

خلاقیت مفهومی در تمام جنبه‌های زندگی است و افراد خلاق پیشرفت را تأمین می‌کنند (Chi et al., 2020:70). خلاقیت نوعی توانایی در ترکیب عوامل قبلی به روش جدید است و از تحولات جهشی در اندیشه انسان ایجاد می‌شود. از جهتی دیگر خلاقیت به وجود آمدن فکر، راه حل یا مفهوم نو نسبت به خود شخص خلاق با به کارگیری کامل توانایی‌های ذهنی است (هاشمی امین، ۱۴۰۱: ۴۳). نکته مهمی که لو و کیان (۲۰۲۳) به آن اشاره می‌کنند این است که خلاقیت‌های روستایی از پایین به بالا و محلی‌گرا در غرب در یک بافت وسیع‌تر از بازسازی نئولیبرالی قرار دارند که بر شهروندی فعال مردم و جوامع تأکید می‌کنند. از نظر ایشان خلاقیت وسیله‌ای برای فعال کردن تاب‌آوری درون‌زای مناطق روستایی است که توسط پویایی درهم‌تنیده بازسازی جامعه، بازآفرینی فرهنگی و توانمندسازی اقتصادی پیش‌ازحد تعیین شده است (Lu & Qian, 2023). خلاقیت شامل ۳ جزء حوزه، میدان و فرد است. حوزه مربوط به دانش هر رشته خاص است. خلاقیت در حوزه‌های جداگانه‌ای آغاز می‌شود و مستقیماً در فرهنگ رخ نمی‌دهد و در مجموع فرهنگ را تشکیل می‌دهد. خلاقیت با زمینه اجتماعی نیز در ارتباط است (Du., 2025:5). خلاقیت ساختاری چند وجهی است. بنابراین به عنوان تولید ایده‌ها، راه حل‌ها و محصولاتی تعریف می‌شود که جدید و مفید هستند (Sun et al., 2025:1). بر اساس نظر دزیالک (۲۰۱۴)، خلاقیت از ترکیب ابعاد مختلفی از مهارت افزایی، ایده‌پردازی، نوآوری، تحول فناوری و فرآیندهای فرهنگی تأثیر پذیرفته بنابراین با توجه به این ابعاد خلاقیت فرآیندی پیچیده است (Dzialek, 2014). از جمله عناصر خلاقیت از نظر آمایل مهارت‌های مربوط به موضوع یا قلمرو و مهارت‌های مربوط به خلاقیت و انگیزه است. با بکارگیری مهارت‌های خلاقیت فرد می‌تواند از مهارت‌های موضوعی در راه‌جدیدی استفاده کند (حبیبی کلیبر و همکاران، ۱۳۹۵: ۴۵). بنابراین نواحی روستایی امیدوارکننده‌ترین مکان‌ها برای توسعه خلاقیت هستند، زیرا به بازدیدکنندگان این امکان را می‌دهند تا با روایت‌ها، فرآیندها و محصولاتی که در جای دیگری قابل دسترسی نیستند، بلکه فقط در آن مکان و جامعه یافت می‌شوند ارتباط برقرار کنند (Remoaldo et al., 2022).

از دیدگاه آردحالا و همکاران (۲۰۱۶) رویکردهای توسعه مکانی، توسعه اقتصادی و توسعه خلاقیت و استعداد‌های فردی در توسعه روستایی ارائه می‌شود. بر این اساس برای رسیدن به توسعه پایدار روستایی ظرفیت و فرهنگ روستاها

با شکل گیری خلاقیت در نواحی روستایی در ارتباط است (Ardhala et al., 2016). از جمله ارکان خلاقیت در روستاها نیز داشته‌های محلی و بومی متنوع، در دسترس بودن، مشارکت، کارآفرینی، رهبری استراتژیک، ارتباط و اتصال شبکه‌ها می‌باشد، این ارکان می‌تواند سهم قابل توجهی در توسعه پایدار روستایی داشته باشد که در دسترس بودن این منابع بر ارزش آن‌ها می‌افزاید (یاسوری و سجودی، ۱۳۹۶: ۱۱). شناسایی عوامل مرتبط با خلاقیت روستایی راه را برای توسعه این مناطق هموار کرده و زمینه لازم را برای جذب و پرورش افراد خلاق ایجاد می‌کند. محیط‌های روستایی باید ظرفیت‌های خود را برای پرورش افراد و ایده‌های خلاقانه و محیطی نوآورانه که با شرایط فعلی سازگار باشند توسعه دهد (Rigi mothagh et al., 2024). از جمله راه حل‌های اساسی برای تبدیل یک روستا به روستایی با اقتصاد پایدار، استفاده از مؤلفه‌های روستای خلاق است. خلاقیت روستاها نقشی اساسی در توسعه روستاها دارد و به این ترتیب درآمد زایی پایدار را برای جوامع روستایی فراهم می‌کند (حجاریان، ۱۴۰۰: ۱۷۴). از جمله نظریه‌های اساسی در رابطه با توسعه از راه خلاقیت اقتصاد خلاق و طبقه خلاق است. اقتصاد خلاق از نظر ایجاد درآمد، اشتغال و درآمد‌های صادراتی جزء بخش‌های با رشد سریع اقتصادی است و پتانسیل‌های زیادی برای توسعه دارد (Sung, 2015). افراد خلاق و ساکنان خلاق جزء طبقه خلاق هستند و بر اساس ویژگی‌های روستای خلاق، آن را برای زندگی انتخاب کرده‌اند. طبقه خلاق فرصت‌های جدیدی برای پیشرفت روستا در مقیاس‌های ملی و فرا ملی مهیا کرده است (حجاریان، ۱۴۰۳: ۱۳۶).

با توجه به نظریه روستای خلاق عوامل ارتباط دهنده با خلاقیت روستایی به عنوان حلال مشکلات در مناطق روستایی توسعه نیافته و در حال توسعه است. افراد با جذب در مشاغل خلاق باعث رشد اقتصادی و پایداری روستایی می‌شوند (Ari et al., 2022). مفهوم روستای خلاق رویکردی جایگزین برای احیای روستایی و تفکری جایگزین برای نگاه به روستا است. نقطه کانونی روستای خلاق فرهنگ، آموزش، جو یا فضای خلاقیت است (ایزدی و همکاران، ۱۴۰۲: ۹۳). روستای خلاق شامل ۵ رکن فعالیت‌های اقتصادی، فضای روستا، جامعه روستایی، چشم اندازها و پیوندها و ارتباط‌ها است. روستای خلاق با توجه به سبک زندگی و تجربه موجود در روستا و پرورش خلاقیت در جامعه میزبان و با بهره‌گیری از استعدادها و منابع طبیعی باعث بازآفرینی سکونتگاه‌های روستایی می‌شود (پژوهان و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۲۸). روستای خلاق با فراهم کردن شرایط مناسب برای زندگی، امکانات مناسب برای جذب طبقه خلاق، محیط زیست پاکیزه و بخش فرهنگ و هنر زمینه را برای جذب طبقه خلاق روستایی فراهم می‌آورد (راست‌قلم و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۲۱). همچنین مفهوم روستای خلاق دارای بعد فرهنگی و مجموعه‌ای از امکانات و فرصت‌ها است. (Mitchell & Wall., 2009). ایجاد روستاهای خلاق منجر به اشتغال بیشتر، ثروت اقتصادی، نرخ مطلوب زاد و ولد جمعیت و رونق زندگی روستایی بر اساس صنایع فرهنگی اکوسیستم میزبان (صنایع دستی، گردشگری، سنت‌ها، موسیقی، هنرهای تجسمی و غیره) می‌شود (عنابستانی و جوانشیر: ۱۴۰۲: ۹۴). روستاهای خلاق و نوآور، روستاهایی هستند که قادر به توسعه خلاقیت و فراهم کردن بستری برای ابراز وجود، شرایط لازم برای آموزش به مردم برای ایجاد تعادل در زندگی، خلاقیت و نوآوری برای افراد هستند (Wahono et al., 2020). در روستای خلاق ظرفیتی بیش از

آنچه در وهله نخست به نظر می‌رسد وجود دارد. به‌طور کلی روستای خلاق را می‌توان بر سه اصل اقتصاد، فرهنگ و مکان تبیین کرد (کلامی و حسینی، ۱۳۹۶: ۸).

در ادامه شاخص‌ها، ارکان و زیرساخت‌های روستای خلاق بیان شده است.

شاخص‌های ۵ گانه روستای خلاق شامل عوامل انعطاف‌پذیری و پذیرش، نوآوری و ابتکار، خطرپذیری، رهبری و مشارکت است.

- انعطاف‌پذیری و پذیرش: روستای خلاق برای ارائه اندیشه‌های نو و خلاق تمایل نشان می‌دهد و ظرفیت پذیرش عقاید و ارزش‌های جدید را دارد و نسبت به نوآوری‌های روستایی انعطاف‌پذیر است. انعطاف‌پذیری عاملی برای توسعه پایدار روستایی است.
- نوآوری و ابتکار: روستای خلاق از راه‌حل‌های جدید و ابتکاری برای حل مشکلات روستا و رسیدن به اهداف خود استفاده می‌کند (راست‌قلم و همکاران، ۱۳۹۵: ۳۲۵).
- خطرپذیری: یکی دیگر از شاخص‌های روستای خلاق خطرپذیری است.
- رهبری: رهبری شامل استفاده از فرآیند ارتباط‌ها در شرایط ویژه برای اعمال نفوذ میان افراد است. بنابراین افراد را به اهدافی مانند خلاقیت سوق می‌دهد.
- مشارکت: مشارکت زمینه‌ساز کردن اهالی روستا در امور اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و درجه افزایش وفاق اجتماعی است.
- ترویج و آموزش: ترویج، آموزش و کسب مهارت‌ها، از عوامل مختلف در امور اقتصادی است. در این زمینه تشکیل کارگاه‌های آموزشی می‌تواند به روستاییان یاری رساند (حاجی صادقی، ۱۴۰۰: ۲۱).

جدول ۱. پیشینه‌های داخلی و خارجی

نتیجه	عنوان	محقق (سال)
از جمله صنایع خلاق در شهر موجو کر تو صنعت کفش است که نقش مهمی در توسعه گردشگری روستایی ایفا می‌کند. بنابراین صنایع خلاق عاملی جذاب برای گردشگران است و باعث احیای فرهنگ و هویت محلی و افزایش درآمد خانوارها می‌شود. در بیشتر پژوهش‌های صورت گرفته شاخص‌های روستای خلاق شامل انعطاف‌پذیری، ابتکار، خطرپذیری، رهبری، مشارکت و ترویج و آموزش مورد بررسی قرار گرفت و تأثیرگذاری این شاخص‌ها بر تحقق روستای خلاق مشخص شد. همچنین رابطه معنادار و مستقیمی بین شاخص‌های روستای خلاق و پایداری روستایی وجود دارد. هر چه شاخص‌های روستای خلاق تأثیرگذاری بیشتری بر خلاقیت داشته باشد منجر به توسعه پایدار روستایی می‌شود.	عوامل مؤثر بر توسعه صنایع خلاق به‌عنوان مقصد گردشگری (مطالعه موردی: روستای کفش در شهر موجو کر تو)	دنی و همکاران ^۱ (۲۰۱۶)
شبکه‌های کارآفرینان در بازار روستایی بررسی شده است و با ایجاد بازارهای محلی به چگونگی احیای روستا در ژاپن پرداخته است. کارآفرینان با فعالیت‌های خود در مناطق خلاق از تعادل کار و زندگی لذت می‌برند. کارآفرینی باعث ایجاد خلاقیت و نوآوری در مناطق روستایی شده است.	شبکه‌های کارآفرینان در بازار روستایی: توسعه یک روستای خلاق در استان یاماگاتا ژاپن	هوری‌اشی ^۲ (۲۰۱۷)

^۱. Dani et al

^۲. Horiuchi

<p>فعالیت‌های اقتصادی مبتنی بر خلاقیت انسانی و یا صنعت خلاق را نمی‌توان با ماشین‌آلات یا فناوری‌های مدرن جایگزین کرد. در روستای خلاق با کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات کارآفرینان از ضرورت استفاده از این فناوری‌ها برای فعالیت‌های تبلیغاتی و گسترش دامنه فعالیت‌های خود آگاه شده‌اند.</p>	<p>پایداری معیشت روستایی از طریق کارآفرینی و توسعه روستای خلاق: تجربه مالزی و اندونزی</p>	<p>کامارودین و همکاران (۲۰۲۰)</p>
<p>از جمله راه‌های ایجاد تعادل در زندگی مردم آموزش است و روستاهای خلاق و نوآور روستاهایی هستند که خلاقیت در آن‌ها توسعه یافته و زمینه‌های لازم را برای ابراز وجود، خلاقیت و نوآوری را فراهم می‌آورند.</p>	<p>توسعه روستاهای نوآور و خلاق روستاهای آموزشی</p>	<p>واهونو و همکاران^۲ (۲۰۲۰)</p>
<p>روستای خلاق به‌عنوان نوعی حمایت در تحقق شهر خلاق برای ایجاد تعادل در جمعیت یا وسعت زمین‌های شهری است. روستای خلاق می‌تواند با حمایت دولت، جامعه و بخش خصوصی، اداره شود.</p>	<p>برنامه‌ریزی روستای خلاق در تلاشی برای حمایت از تحقق شهر خلاق</p>	<p>اصلاح و همکاران^۳ (۲۰۲۱)</p>
<p>مقاصد گردشگری در پی ایجاد یک ترکیب منحصربه‌فرد از دانش، مهارت، میراث ملموس، سرمایه اجتماعی و فضای با قابلیت ایجاد پتانسیل برای فعالیت‌های خلاق به‌خصوص جذاب هستند. در نتیجه شاخص مشارکت با مقدار ۰/۶۷۱ مؤثرترین مؤلفه و شاخص ریسک‌پذیری با مقدار ۰/۱۷۸ کمترین اثر را در توسعه پایدار از طریق گردشگری در روستاهای موردنظر داشته است.</p>	<p>نقش گردشگری در توسعه پایدار روستایی با رویکرد گردشگری خلاق مطالعه موردی روستاهای تاریخی-فرهنگی شمال غرب کشور</p>	<p>قاسملو (۱۳۹۶)</p>
<p>خلاقیت عاملی مهم در دستیابی روستاها به توسعه پایدار روستایی است. بنابراین می‌توان از صنایع خلاق مانند صنایع دستی برای فعالیت‌های مربوط به توسعه گردشگری حمایت کرد.</p>	<p>امکان‌سنجی توسعه پایدار روستایی از طریق توسعه صنایع خلاق: نمونه موردی صنایع دستی روستاهای منتخب استان اصفهان</p>	<p>ابریشمی و همکاران (۱۳۹۸)</p>
<p>مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، ابتکار، ترویج و آموزش، خطرپذیری، رهبری و مشارکت در شکل‌گیری روستای خلاق اثرگذارند. تعداد ۶ پیشران بیشترین اثرگذاری و کمترین اثرپذیری را داشتند که شامل ورود اهالی روستا به فعالیت‌های جدید و نوآورانه (با اثرگذاری ۳۲)، میزان توانایی مدیران محلی برای هدایت روستا در راستای توسعه روستای خلاق (با اثرگذاری ۲۶)، استقبال و پذیرش خلاقیت توسط ساکنین محلی روستا در منطقه (با اثرگذاری ۲۳)، توسعه ایده‌های خلاقانه جهت بهبود مشارکت مردمی (با اثرگذاری ۲۳)، اعتماد به افراد تحصیل کرده در تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت (با اثرگذاری ۲۱) و آموزش و انگیزه بخشی به کارآفرینان در محیط‌های روستایی (با اثرگذاری ۲۱) می‌باشد.</p>	<p>تحلیل پیشران‌های کلیدی اثرگذاری شاخص‌های روستای خلاق بر پایداری سکونتگاه‌های روستایی با رهیافت آینده‌پژوهی (مطالعه موردی: منطقه سیستان)</p>	<p>جهان تیغ و همکاران (۱۳۹۹)</p>
<p>از بین مؤلفه‌های چهارگانه مشارکت، رهبری، ترویج و آموزش و ابتکار روستای خلاق، معیار مشارکت، تأثیرگذارترین و با اهمیت‌ترین و معیار ابتکار، تأثیرپذیرترین معیار روستای خلاق بودند. مؤلفه‌های ترویج و آموزش و رهبری نیز از نظر تأثیرگذاری و تأثیرپذیری نقش واسطی دارند.</p>	<p>ارزیابی الگوی علی مؤلفه‌های مؤثر بر روستای خلاق با استفاده از تکنیک دیمتل فازی</p>	<p>حجاریان (۱۴۰۰)</p>

^۱. Kamarudin et al

^۲. Wahono et al

^۳. Islah et al

<p>مؤلفه‌های اجتماعی (با میانگین ۳/۴۵)، اقتصادی (با میانگین ۳/۳۷) و کالبدی (با میانگین ۳/۳۱) بیشترین اثرگذاری را بر پایداری و مؤلفه‌های ترویج و آموزش (با میانگین ۳/۴۶)، انعطاف‌پذیری (با میانگین ۳/۴۳) و ابتکار (با میانگین ۳/۴۲) بیشترین اثرگذاری را بر خلاقیت روستایی دارند. بین شاخص‌های روستای خلاق و پایداری روستایی رابطه معنادار و مستقیم وجود دارد. مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، مشارکت و ابتکار بیشترین اثرگذاری غیرمستقیم را بر پایداری روستایی و مؤلفه‌های ترویج و آموزش، خطرپذیری و رهبری کمترین اثرگذاری را بر پایداری روستایی دارند.</p>	<p>تحلیل اثرگذاری شاخص‌های روستای خلاق بر پایداری سکونتگاه‌های روستایی (مورد شناسی: منطقه سیستان)</p>	<p>جهان تیغ و همکاران (۱۴۰۰)</p>
<p>گردشگری خلاق اهمیت و تأثیر بسیار زیادی بر جذب گردشگر در مناطق روستایی دارد. همچنین بستری آماده برای عرصه فعالیت‌های گردشگری فراهم می‌کند. مؤلفه‌های رهبری و مدیریت، رتبه دوم تأثیر، مشارکت سومین عامل تأثیرگذاری، مؤلفه‌های ابتکار و نوآوری در زمینه گردشگری خلاق رتبه ۴ تأثیرگذاری و ریسک‌پذیری رتبه پنجم تأثیر را دارد.</p>	<p>ارزیابی اثرات گردشگری خلاق بر جذب گردشگر و توسعه اقتصادی مناطق روستایی (مطالعه موردی: روستای پیوه زن بخش احمد آباد شهرستان مشهد)</p>	<p>خزایی پول و همکاران (۱۴۰۲)</p>
<p>شاخص‌های روستای خلاق در ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیطی در وضعیت مطلوبی قرار ندارد.</p>	<p>ارزیابی و سنجش میزان تحقق‌پذیری روستای خلاق در بخش مرکزی شهرستان اردبیل</p>	<p>ایمانی و همکاران (۱۴۰۱)</p>
<p>با توجه به مقدار ضریب تعیین برای متغیر زیرساخت‌های گردشگری خلاق (۰/۹۶۷) مشخص شد تأثیرگذاری این فناوری بر زیرساخت‌های گردشگری خلاق بسیار قوی است. بنابراین کاربرد این فناوری بر شکل‌گیری گردشگری خلاق برای توسعه روستایی تأثیرگذار بوده است.</p>	<p>تحلیل اثرگذاری فناوری اطلاعات و ارتباطات بر زیرساخت‌های شکل‌گیری گردشگری خلاق در مناطق روستایی اصفهان</p>	<p>حجاریان (۱۴۰۲)</p>

مطالعات بررسی شده نشان می‌دهند که خلاقیت عاملی کلیدی در توسعه روستایی است و منجر به بهبود کیفیت زندگی روستاییان می‌شود. در بیشتر این مطالعات اثرگذاری شاخص‌های روستای خلاق بر توسعه روستایی بررسی شده است. در پژوهش جهان تیغ و همکاران (۱۴۰۰) شاخص‌های انعطاف‌پذیری، مشارکت و ابتکار تأثیر بیشتری را بر خلاقیت روستایی داشتند. در مطالعه حجاریان (۱۴۰۰) مشارکت و ابتکار تأثیرپذیرترین معیار روستای خلاق بودند. با سنجش شاخص‌های روستای خلاق در دهستان بلسبنه می‌توان شرایط لازم را برای بهبود زندگی روستاییان و توسعه فعالیت‌هایی مانند صنایع دستی، گردشگری روستایی و کشاورزی خلاق ایجاد کرد و از این طریق به ایجاد اشتغال روستاییان کمک نمود و زمینه‌های لازم برای توسعه روستایی را فراهم نمود. در مطالعات صورت گرفته یک یا چند شاخص روستای خلاق مورد بررسی قرار گرفته در صورتی که روستای خلاق باید با نگاهی جامع به تمام ابعاد آن صورت گیرد. بررسی‌های کیفی در مطالعات گذشته کمتر صورت گرفته همچنین در زمینه بررسی‌های مربوط به فروش آنلاین صنایع دستی در روستاهای خلاق پژوهش‌ها اندک است. در بیشتر مطالعات اثرگذاری شاخص‌های روستای خلاق انجام شده است و به موانع اثر بخشی شاخص‌ها کمتر پرداخته شده است. در این مطالعه علاوه بر پرسشنامه از نظرات جامعه محلی نیز استفاده شده است و موانع عملی شاخص‌ها (نبود آموزش‌های کافی در زمینه

کارآفرینی، ضعف مدیران محلی و موانع قانونی و نهادی برای فعالیت های هنری و کمبود تبلیغات برای جذب ایده های خلاقانه)، همچنین شاخص های ۶ گانه روستای خلاق بررسی شده است.

روش شناسی

روش پژوهش توصیفی- تحلیلی و از منظر هدف کاربردی است. جامعه آماری خانوارهای روستایی دهستان بلسبینه است. تعداد کل روستاهای دهستان بلسبینه ۲۴ روستا است بنابراین هر ۲۴ روستا بررسی شد. تمرکز بر یک دهستان باعث اجرای دقیق پرسشنامه می شود. در این دهستان فعالیت بیشتر اهالی وابسته به کشاورزی (برنج و دامداری) می باشد که باعث تسهیل تأثیر شاخص های خلاقیت و درک بهتر رابطه شاخص های روستای خلاق است. از این تعداد با توجه به سهم هر خانوار ۳۸۴ نمونه گرفته شد. تعداد کل خانوارها ۵۸۱۹ است و با توجه به روش کوکران ۳۸۴ نمونه به دست آمده است. جمع آوری اطلاعات اسنادی و پیمایشی است. شاخص های پرسشنامه با مطالعه مبانی نظری به دست آمد. روایی پرسشنامه با نظرات اساتید بررسی شد و پایایی آن با آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۳۹ به دست آمد. پردازش اطلاعات در نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون های دو جمله ای، فریدمن، یومن وینتی و کروسکال والیس مورد بررسی قرار گرفت. تشخیص نرمال بودن داده ها نیز با استفاده از آزمون های کولموگروف اسمیرنوف و شاپیرو ویلک انجام شده است.

محدوده مورد مطالعه روستاهای دهستان بلسبینه بخش کوچصفهان شهرستان رشت است. بخش کوچصفهان در ۱۵ کیلومتری شهر رشت واقع است که از شمال به لشت نشاء و از جنوب به سنگر و بخش مرکزی لاهیجان، از شرق به آستانه اشرفیه و از غرب به بخش مرکزی رشت محدود است. کوچصفهان شامل ۳ دهستان کنارسر، بلسبینه و لولمان است و جمعیت آن بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، ۴۵۸۲۳ نفر است. از این تعداد ۱۷۰۱۹ نفر در ۲۴ نقطه روستایی دهستان بلسبینه ساکن هستند (سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان).

جدول ۲. شاخص های روستای خلاق

مؤلفه	گویه ها
انعطاف پذیری	میزان توجه به محیط زیست، امید به آینده مطلوب توسط مردم روستا، میزان پذیرش عقاید و ارزش های جدید توسط مردم روستا، میزان تمایل به حفظ و پایبند بودن به ارزش های فرهنگی گذشته، استقبال از نوآوری توسط ساکنان روستا، اعتماد به تصمیم گیری ها و برنامه های نخبگان و تحصیل کردگان محلی در شکل گیری روستای خلاق، توانایی داشتن نگاهی متفاوت به محیط و رفتار متناسب با آن
ابتکار	برگزاری جشنواره ها و جشن ها برای جذب گردشگر در روستا، برگزاری نمایشگاه های فرهنگی و هنری در جهت تقویت ایده های خلاق، زیباسازی منظر و چشم انداز کالبدی روستا، وجود مکان ها و فضاهای عمومی برای استراحت روستاییان، وجود رستوران و قهوه خانه و غذاخوری برای خدمات دهی به گردشگران در روستا، استفاده از شیوه های نوین بازاریابی در جهت فروش محصولات روستایی، استفاده از شیوه های نوین کشت و کار (کشاورزی ارگانیک و مکانیزه)، میزان تمایل مردم روستا به ایده های جدید در راستای گسترش روستای خلاق، تنوع قومی و مذهبی، استقبال از جشن های مذهبی و مراسم سنتی، تنوع شغلی در روستا، حفظ آداب و رسوم و ارزش های بومی، تمایل به نوگرایی
ترویج و آموزش	تبلیغات برای جذب ایده های خلاقانه مرتبط با روستا از طریق فضای مجازی و رسانه ها، حمایت مردم روستا و مسئولان محلی از طرح های کارآفرینی، توجه به کتابخانه های عمومی برای

پشتوانه سازی فرهنگی بر مبنای شکل‌گیری روستای خلاق، تشکیل کارگاه‌های آموزشی در روستا، ترویج دانش بومی	
استقبال از راه‌اندازی فعالیت‌های مرتبط با گردشگری، زمینه‌سازی برای اشتغال افراد غیربومی در روستا، زمینه‌سازی برای آموزش افراد در فعالیت‌های خوداشتغالی، مهاجرت از شهر به روستا، افزایش تنوع مشاغل و صنایع کوچک در روستا، مهیا بودن زمینه برای فعالیت هنرمندان و تولیدکنندگان صنایع دستی و هنری در روستا، میزان ورود اهالی روستا به فعالیت‌های جدید، میزان روحیه بلندپروازی و پشتکار افراد در راه‌اندازی فعالیت جدید در روستا	خطر پذیری
میزان توانایی مدیران محلی برای هدایت روستا در راستای توسعه روستای خلاق، میزان توجه و حمایت مدیران روستا به خلاقیت ساکنان روستا، استفاده از افراد متخصص و دارای مهارت در زمینه‌های مدیریتی، تسهیل موانع قانونی و نهادی برای فعالیت‌های هنری و تولیدات آن‌ها توسط مدیران روستا، مناسب بودن عملکرد مدیران روستا (شورا و دهیاری) در جذب خدمات، توسعه مناسب زیرساخت‌های ارتباطی و حمل‌ونقل، توانایی مدیران روستا در ایجاد ارتباط با سایر روستاها و شهرها، میزان همکاری دولت و مدیران محلی در بازاریابی محصولات و صنایع دستی، علاقه مدیران به حمایت از شکل‌گیری روستای خلاق، آموزش و افزایش آگاهی مردم محلی نسبت به فعالیت‌های خلاق توسط مدیران محلی	رهبری
میزان سهم بودن مردم روستا در امور اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی و سیاسی روستا، میزان اتحاد و هم‌دلی مردم روستا در مواقع مختلف (بروز مشکل یا حادثه برای سایرین)، توسعه ایده‌های خلاقانه در جهت بهبود مشارکت مردمی، مشارکت ساکنان روستا در هنر و فعالیت‌های فرهنگی، میزان مشارکت در فعالیت‌های جاذب گردشگران و ...، تقویت ارتباطات اجتماعی	مشارکت

منبع: جهان‌تغ و همکاران (۱۴۰۰)؛ جهان‌تغ و همکاران (۱۳۹۹)؛ ایزدی و همکاران (۱۴۰۲)؛ ایزدی و طیب‌نیا (۱۴۰۲)؛ راست‌قلم و همکاران (۱۳۹۵)

یافته‌ها

طبق جدول اطلاعات توصیفی ۶۴ درصد از پاسخگویان را زنان و ۳۵/۷ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. ۸۴/۹ درصد متأهل و ۱۵/۱ درصد مجرد می‌باشند. از نظر توزیع سنی ۵/۵ درصد زیر ۲۰ سال هستند. از آنجا که مشارکت این گروه در مقایسه با گروه‌های سنی دیگر محدود است و سهم اندکی در تحقق روستای خلاق دارند با این وجود می‌توانند با استفاده از فضای مجازی در تبلیغات و جذب ایده‌های خلاقانه نقش داشته باشند. ۲۹/۷ درصد بین سنین ۲۰ تا ۴۰ سال، ۵۱/۸ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۶۵ سال و ۱۳/۰ درصد در گروه سنی بالای ۶۵ سال قرار دارند. از نظر وضعیت شغلی، ۲۱/۴ درصد آزاد، ۱ درصد کارمند، ۳/۴ درصد دانش‌آموز، ۳/۶ درصد دانشجو، ۵۰/۴ درصد خانه دار و ۱۹/۸ درصد سایر است. از تجربیات عملی زنان خانه دار در مدیریت منابع محلی استفاده شده همچنین در زمینه نوآوری در کشاورزی و کارآفرینی بر اساس تجربیات زنان و مصاحبه نیز بهره برده شده است. زنان در توسعه فعالیت‌های خلاق مانند ایجاد بازارهای محلی تأثیرگذار بوده‌اند. همچنین ۶۳/۳ درصد جامعه آماری دارای تحصیلات زیر دیپلم، ۲۹/۹ درصد دیپلم، ۲/۱ درصد فوق دیپلم، ۴/۴ درصد کارشناسی و ۳ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشند (جدول ۳).

جدول ۳. اطلاعات توصیفی

درصد	تعداد		جنس
۶۴/۳	۲۴۷	زن	
۳۵/۷	۱۳۷	مرد	
۱۰۰/۰	۳۸۴	جمع	
۸۴/۹	۳۲۶	متأهل	

وضعیت تأهل		
۱۵/۱	۵۸	مجرد
۱۰۰/۰	۳۸۴	جمع
سن		
۵/۵	۲۱	زیر ۲۰ سال (گروه سنی ۱۸-۱۹)
۲۹/۷	۱۱۴	۲۰ تا ۴۰ سال
۵۱/۸	۱۹۹	۴۰ تا ۶۵ سال
۱۳/۰	۵۰	بالای ۶۵ سال
۱۰۰/۰	۳۸۴	جمع
شغل		
۲۱/۴	۸۲	آزاد
۱/۰	۴	کارمند
۳/۴	۱۳	دانش آموز (۱۸-۱۷)
۳/۶	۱۴	دانشجو
۵۰/۸	۵	خانه دار
۱۹/۸	۶	سایر
۱۰۰/۰	۳۸۴	جمع
میزان تحصیلات		
۶۳/۳	۲۴۳	زیر دیپلم
۲۹/۹	۱۱۵	دیپلم
۲/۱	۸	فوق دیپلم
۴/۴	۱۷	کارشناسی
۳	۱	کارشناسی ارشد و بالاتر
۱۰۰/۰	۳۸۴	جمع

بر طبق آزمون‌های کولموگروف اسمیرنوف و شاپیرو ویلک مقدار sig (سطح معنی داری) همه شاخص‌های پژوهش کوچک‌تر از ۰/۰۵ است. بنابراین داده‌ها نرمال نیست و از آزمون‌های ناپارامتریک دو جمله‌ای، فریدمن، کروسکال والیس و یومن ویتنی استفاده می‌شود (جدول ۴).

جدول ۴. آماره سطح معناداری (sig) برای بررسی نرمال بودن داده‌ها

ابعاد	(کولموگروف اسمیرنوف)	(شاپیرو ویلک) سطح معناداری
انعطاف‌پذیری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱
ابتکار	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
ترویج و آموزش	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
خطرپذیری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱
رهبری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
مشارکت	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

توجه به جدول میانگین شاخص‌های پژوهش، شاخص انعطاف‌پذیری با مقدار ۳/۴۱ دارای بالاترین میانگین و شاخص ترویج و آموزش با مقدار ۲/۴۱ دارای پایین‌ترین میانگین است. وضعیت روستای خلاق از نظر شاخص ترویج و آموزش، طرح‌های کارآفرینی و جذب ایده‌های خلاق در حد مطلوبی نمی‌باشد. بالاترین میانگین مربوط به روستای علی سرا ۳/۹۰ و پایین‌ترین روستای احمدسرا ۲/۲۸ است. علی سرا ۳/۹۰، کالمرز ۳/۷۸، برکاده پایین ۳/۷۱، از نظر میانگین در حد زیاد و روستاهای حسن آباد ۳/۴۵ و مژده ۳/۴۴ در حد متوسط و روستاهای نویده ۳/۱۹، احمد سرا

۲/۲۸ در حد کم است. روستاهای علی سرا و کالمرز و برکاده پایین به سبب نزدیکی به شهر از انعطاف پذیری بیشتری در برابر نوآوری و تغییرات جدید برخوردارند و این نشان دهنده این است که روستاهایی با جمعیت کمتر مانند علی سرا و کالمرز نیز در تحقق پذیری شاخص ابتکار مؤثر هستند. در شاخص ابتکار روستای نواسطخ با مقدار ۳/۰۷ و لاله دشت ۲/۸۴ دارای بالاترین میانگین هستند. جیرسرا ۲/۸۰ و سیاه صوفیان ۲/۷۳ دارای میانگین متوسط و ایمن آباد ۲/۳۹ و کالمرز ۲/۴۶ روستاهای دارای میانگین کم از نظر شاخص ابتکار هستند. روستاهایی که از نظر موقعیت جغرافیایی به جاده اصلی نزدیکترند امکانات آموزشی بهتری نیز دارند. روستاهای لاله دشت و نواسطخ نیز از نظر شاخص ابتکار میانگین بالایی دارند. لاله دشت در نزدیکی کوچصفهان است بنابراین میزان تحقق پذیری شاخص ابتکار روستای خلاق در آن بالاتر است. روستای نواسطخ با وجود کمی فاصله از شهر کوچصفهان و میزان جمعیت کم ابتکار پذیری بالایی دارد و مردم روستا از شیوه های نوین در کشاورزی استفاده کرده و مناظر و چشم انداز کالبدی روستای نواسطخ در حد بالایی است. روستاهای مژده با میانگین ۲/۷۰ و ملاسرا ۲/۷۶ در حد زیاد و روستاهای نویده ۲/۵۳، سیاه صوفیان ۲/۵۴، در حد متوسط و روستاهای بلسنه ۲/۱ و پشکه ۲/۰۸ میانگین کمی از نظر تحقق پذیری شاخص ترویج و آموزش دارند. روستاهای مژده و ملاسرا از نظر شاخص ترویج و آموزش در حد زیاد است. هر دو روستا نزدیک جاده اصلی و در فاصله کمی از کوچصفهان قرار دارد و با توجه به جمعیت بالای این دو روستا با توجه به شاخص ترویج و آموزش در حد مطلوبی قرار دارد. میزان شاخص ترویج و آموزش در روستای بلسنه و پشکه کم است آموزش های متعدد در زمینه کارآفرینی و کتابخانه های عمومی در این روستاها کم است. روستاهای خشت مسجد با میانگین ۳/۰۹ و علی سرا ۳/۰۹ از نظر شاخص های خطرپذیری در حد زیاد و برکاده پایین ۲/۸۱ جیرسرا ۲/۸۷ در حد متوسط و روستاهای پشکه ۲/۴۵ و شکارسرا ۲/۵۵ میانگین کمی از نظر شاخص خطرپذیری روستای خلاق دارند. در روستای علی سرا بیشتر اهالی روستا به فعالیت های جدید پرداخته و از روستا به شهر مهاجرت بیشتری داشته اند. روستای خشت مسجد و جیرسرا با میانگین های ۳/۰۸ و ۲/۸۳ با توجه به شاخص رهبری در حد زیاد و روستاهای کالمرز ۲/۷۸، لاله دشت و ملاسرا با میانگین ۲/۸۰ در حد متوسط و روستاهای ایمن آباد ۲/۴۳ و پشکه با میانگین ۲/۴۳ میانگین کمی با توجه به شاخص رهبری دارند. روستاهایی که نزدیک شهر هستند میزان مشارکت اجتماعی در آنان بالاتر است. روستای فشکچه مقداری فاصله از کوچصفهان دارد و میزان مشارکت در آن پایین تر است. روستاهای خشت مسجد با میانگین ۳/۱۳ و علی سرا ۳/۰۹ با توجه به شاخص مشارکت در حد زیاد، حسن آباد ۲/۸۵ سیاه صوفیان ۲/۸۵ در حد متوسط و فشکچه ۲/۴۷ و علی نوده ۲/۴۹ در حد کم است. بنابراین روستاهای ملاسرا با میانگین ۲/۹۴، علی سرا ۲/۹۳ و خشت مسجد ۳/۰۵ دارای بالاترین میانگین و روستاهای علی نوده با مقدار ۲/۵۶، پشکه ۲/۵۸ و ایمن آباد ۲/۵۹ پایین ترین میزان میانگین را دارند (جدول ۵).

جدول ۵. میانگین شاخص های پژوهش

شاخص ها	میانگین	فراوانی	انحراف معیار
انعطاف پذیری	۳/۴۱	۴/۸۵	۰/۵۰۸
ابتکار	۲/۶۹	۳/۶۱	۰/۳۲۱
ترویج و آموزش	۲/۴۱	۴/۰۰	۰/۴۵۱
خطرپذیری	۲/۸۴	۳/۸۵	۰/۳۸۶

۰/۳۹۱	۳/۷۰	۲/۶۶	رهبری
۰/۴۸۶	۴/۱۴	۲/۷۳	مشارکت

در آزمون دوجمله‌ای گروه اول روستاهای با سطح پایین تحقق‌پذیری خلاقیت و گروه دوم روستاهای با سطح بالا و با عملکرد مطلوب برای تحقق‌پذیری خلاقیت هستند. در تمام متغیرها مقدار sig کوچک‌تر از ۰/۰۵ و معنادار است. بنابراین توزیع مشاهده شده با توزیع مورد انتظار تفاوت معناداری دارد. در شاخص‌های ابتکار، ترویج و آموزش، خطرپذیری، رهبری و مشارکت بیشتر پاسخ‌دهندگان در گروه اول قرار دارند. که نشان‌دهنده سطح پایین این شاخص‌ها است. تنها در شاخص انعطاف‌پذیری درصد بیشتری از افراد (۰/۷۳) در گروه دوم قرار دارند که نشان‌دهنده سطح بالای انعطاف‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه است. این روستاها توانایی بالایی در سازگاری با تغییرات و شرایط جدید دارند، همچنین ارزش‌های فرهنگی گذشته (سنت‌ها و باورهای بومی) را حفظ می‌کنند. وضعیت اکثر روستاها از نظر شاخص انعطاف‌پذیری و نوآوری در زمینه کشاورزی، توانایی نگاهی متفاوت به محیط جدید و پذیرش عقاید و ارزش‌های جدید توسط مردم روستا در حد مطلوبی است.

در شاخص ترویج و آموزش نیز درصد کمتری از افراد (۰/۰۶) در گروه دوم قرار دارند. سیستم‌های آموزشی و انتقال دانش در روستاها ضعیف است. بنابراین فقط در شاخص انعطاف‌پذیری بیشتر افراد در گروه مطلوب قرار دارند و در سایر شاخص‌ها (ابتکار، ترویج و آموزش، خطرپذیری، رهبری و مشارکت) بیشتر افراد در گروه پایین‌تر قرار دارند. با توجه به شاخص خطرپذیری می‌توان گفت که تنوع مشاغل و صنایع کوچک کارگاهی در روستا در سطح پایینی است و امکانات مناسب برای تولید کنندگان صنایع دستی در بیشتر روستاها فراهم نشده است. در روستاهای مورد مطالعه برای جذب ایده‌های خلاقانه مرتبط با روستا تبلیغات کافی صورت نگرفته و مسئولین محلی به اندازه کافی از طرح‌های کارآفرینی حمایت نکرده‌اند (جدول ۶).

جدول ۶. آزمون دوجمله‌ای

متغیر	طبقه	فراوانی	درصد	فراوانی مورد انتظار	معناداری برای فراوانی مورد انتظار
انعطاف‌پذیری	گروه اول	≤ ۳	۱۰۲	۰/۲۷	۰/۵۰
	گروه دوم	> ۳	۲۸۲	۰/۷۳	
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰	
ابتکار	گروه اول	≤ ۳	۳۲۰	۰/۸۳	۰/۵۰
	گروه دوم	> ۳	۶۴	۰/۱۷	
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰	
ترویج و آموزش	گروه اول	≤ ۳	۳۶۲	۰/۹۴	۰/۵۰
	گروه دوم	> ۳	۲۲	۰/۰۶	
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰	
خطرپذیری	گروه اول	≤ ۳	۲۷۳	۰/۷۱	۰/۵۰
	گروه دوم	> ۳	۱۱۱	۰/۲۹	
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰	

رهبری	گروه اول	≤ 3	۳۳۰	۰/۸۶	۰/۵۰	۰/۰۰۰
	گروه دوم	> 3	۵۴	۰/۱۴		
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰		
مشارکت	گروه اول	≤ 3	۲۸۹	۰/۷۵	۰/۵۰	۰/۰۰۰
	گروه دوم	> 3	۹۵	۰/۲۵		
	جمع		۳۸۴	۱/۰۰		

مقدار مجذور کای به دست آمده ۷۴۶/۸۶۵، درجه آزادی ۵ و سطح معناداری ۰ می باشد. سطح معنی داری آزمون P -value صفر است با درجه آزادی ۵ نشان از رد شدن فرض H_0 دارد. شاخص های روستای خلاق رتبه بندی متفاوتی دارد. نتایج رتبه بندی شاخص های پژوهش نشان می دهد که به ترتیب شاخص های انعطاف پذیری، خطرپذیری، مشارکت، ابتکار، رهبری و ترویج و آموزش قرار دارند. مهم ترین عامل در سنجش وضعیت تحقق پذیری روستای خلاق شاخص های انعطاف پذیری و خطرپذیری است. میانگین رتبه ای شاخص انعطاف پذیری (۵/۵۲) بالاتر می باشد. روستای خلاق از نظر شاخص انعطاف پذیری در حد مطلوبی است و از نوآوری و تکنولوژی در کشاورزی استقبال شده و ارزش های جدید نیز به نحو مطلوبی پذیرفته شده است. میانگین رتبه ای شاخص خطرپذیری نیز در حد مطلوبی است که بیانگر این است که مدیران محلی توانایی کافی برای هدایت روستا در جهت توسعه فعالیت های خلاق را دارند و همچنین از افراد دارای تخصص و مهارت در مدیریت روستایی استفاده شده است. شاخص ترویج و آموزش از میانگین رتبه ای پایینی برخوردار است. در روستاهای مورد مطالعه برای انجام فعالیت های تسهیلگری و کارآفرینی آموزش های کافی صورت نگرفته و وضعیت کتابخانه های عمومی نیز در حد مطلوبی نیست همچنین برای جذب ایده های خلاقانه از طریق رسانه ها تبلیغات مناسب صورت نگرفته است (جدول ۷).

جدول ۷. نتایج آزمون فریدمن

رتبه	شاخص ها	میانگین رتبه ای
۱	انعطاف پذیری	۵/۵۲
۲	خطرپذیری	۳/۹۰
۳	مشارکت	۳/۴۰
۴	ابتکار	۳/۰۷
۵	رهبری	۳/۰۶
۶	ترویج و آموزش	۲/۰۵
	کای دو	۷۴۶/۸۶۵
	درجه آزادی	۵
	سطح معناداری	۰/۰۰۰

در شاخص انعطاف پذیری میانگین رتبه ای زنان ۱۹۸/۰۱ و مردان ۱۸۲/۵۷ است. بین میانگین رتبه ای زنان و مردان تفاوت وجود دارد. مقدار (sig) ۰/۱۹۰ و بالاتر از ۰/۰۵ و معنی دار نیست. میزان پذیرش ارزشهای جدید، امید به آینده ای مطلوب و نوآوری در کشاورزی در میان زنان رتبه بالاتری را نسبت به مردان نشان می دهد. در شاخص ابتکار

میانگین رتبه‌ای زنان ۱۹۱/۲۶ و مردان ۱۹۴/۷۳ است. بنابراین بین میانگین رتبه‌ای زنان و مردان در شاخص ابتکار تفاوت وجود دارد. مقدار sig (۰/۷۶۹) بزرگتر از ۰/۰۵ و تفاوت معنی‌دار نیست. مواردی مانند شیوه‌های نوین بازاریابی، وجود رستوران‌ها و غذاخوری‌ها در سطح روستا وضعیت تغییرات زیست محیطی و تمایل مردم از نظر کاربرد ایده‌های جدید از نظر مردان بالاتر از زنان است. در شاخص ترویج و آموزش میانگین رتبه‌ای زنان ۱۹۶/۰۰ و میانگین رتبه‌ای مردان ۱۸۶/۱۹ است. بین میانگین رتبه‌ای زنان و مردان تفاوت وجود دارد. مقدار sig ۰/۴۰۲ و بالاتر از ۰/۰۵ است. در شاخص خطرپذیری میانگین رتبه‌ای زنان ۱۹۴/۸۷ و میانگین رتبه‌ای مردان ۱۸۸/۲۳ است. بین میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت وجود دارد. مقدار sig به‌دست آمده نیز ۰/۵۷۲ و بزرگتر از ۰/۰۵ است بنابراین تفاوت معنی‌دار نیست. در شاخص رهبری میانگین رتبه‌ای زنان ۱۸۹/۴۴ و مردان ۱۹۸/۰۱ است. بین میانگین رتبه‌ای زنان و مردان تفاوت وجود دارد. مقدار sig ۰/۴۶۷ و بالاتر از ۰/۰۵ می‌باشد بنابراین تفاوت معنی‌دار نیست. در شاخص مشارکت میانگین رتبه‌ای زنان ۱۹۰/۶۹ و مردان ۱۹۵/۷۷ است. بین میانگین‌ها تفاوت وجود دارد. مقدار sig بزرگتر از ۰/۰۵ و تفاوت معنی‌دار نیست. بنابراین از نظر بررسی میزان مشارکت، مردان اعتقاد دارند که مشارکت در امور اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بیشتر است و وضعیت میزان مشارکت در روستاهای مورد مطالعه از نظر زنان پایین‌تر است (جدول ۸).

جدول ۸. آزمون Mann-whitney u

شاخص‌ها	متغیر گروهی (جنس)	تعداد	میانگین رتبه‌ای	جمع رتبه‌ها	یو من ویتنی	سطح معنی داری
انعطاف‌پذیری	زن	۲۴۷	۱۹۸/۰۱	۴۸۹۰۸/۵۰	۱۵۵۵۸/۵۰۰	۰/۱۹۰
	مرد	۱۳۷	۱۸۲/۵۷	۲۵۰۱۱/۵۰		
	مجموع	۳۸۴				
ابتکار	زن	۲۴۷	۱۹۱/۲۶	۴۷۲۴۲/۰۰	۱۶۶۱۴/۰۰۰	۰/۷۶۹
	مرد	۱۳۷	۱۹۴/۷۳	۲۶۶۷۸/۰۰		
	مجموع	۳۸۴				
ترویج و آموزش	زن	۲۴۷	۱۹۶/۰۰	۴۸۴۱۱/۵۰	۱۶۰۵۵/۵۰۰	۰/۴۰۲
	مرد	۱۳۷	۱۸۶/۱۹	۲۵۵۰۸/۵۰		
	مجموع	۳۸۴				
خطرپذیری	زن	۲۴۷	۱۹۴/۸۷	۴۸۱۳۲/۰۰	۱۶۳۳۵/۰۰۰	۰/۵۷۲
	مرد	۱۳۷	۱۸۸/۲۳	۲۵۷۸۸/۰۰		
	مجموع	۳۸۴				
رهبری	زن	۲۴۷	۱۸۹/۴۴	۴۶۷۹۲/۵۰	۱۶۱۶۴/۵۰۰	۰/۴۶۷
	مرد	۱۳۷	۱۹۸/۰۱	۲۷۱۲۷/۵۰		
	مجموع	۳۸۴				
مشارکت	زن	۲۴۷	۱۹۰/۶۹	۴۷۱۰۰/۰۰	۱۶۴۷۲/۰۰۰	۰/۶۶۶
	مرد	۱۳۷	۱۹۵/۷۷	۲۶۸۲۰/۰۰		
	مجموع	۳۸۴				

آزمون کروسکال والیس یک آزمون ناپارامتریک است و زمانی که توزیع داده‌ها نرمال نیست از این آزمون استفاده می‌شود. همچنین برای بررسی میانگین رتبه‌ها نیز از این آزمون استفاده می‌شود و زمانی که بخواهیم تفاوت بیش از ۳ گروه متغیر مستقل را بررسی کنیم کاربرد دارد و برای بررسی نمونه‌های نامتوازن در گروه‌ها استفاده می‌شود. تعداد در

این آزمون تعداد افراد یا واحدهای نمونه گیری شده در هر گروه است. از میان شاخص های پژوهش بالاترین میانگین رتبه ای مربوط به شاخص انعطاف پذیری (۲۷۹/۵۷) است. تسهیلات کافی برای ورود تکنولوژی و امکانات آموزشی از سوی مدیران محلی به اندازه کافی فراهم نشده است. بیشتر مردم روستا نسبت به بهبود وضعیت محیط زندگی خود امید دارند. همچنین از شیوه های نوین در کشاورزی استفاده می کنند. به ارزش های فرهنگی و شیوه های سنتی تمایل دارند و از ارزش های جدید نیز استقبال کافی دارند. بنابراین روستاها از نظر شاخص انعطاف پذیری وضعیت مطلوبی دارند. کمترین میانگین رتبه ای مربوط به شاخص رهبری با مقدار (۳۵/۸۰) است. میزان آموزش مردم در زمینه فعالیت های خلاق توسط مدیران محلی به اندازه کافی صورت نگرفته و در این زمینه آگاهی کافی ندارند در تعدادی از روستاها زیرساخت های ارتباطی (وضعیت آب، برق، مخابرات و اینترنت) در حد مطلوبی نیست. سطح معنی داری در تمامی شاخص ها کوچکتر از ۰/۰۵ و معنی دار است. بنابراین تفاوت مشاهده شده در میان شاخص ها نیز معنی دار است (جدول ۹).

جدول ۹. آزمون کروسکال والیس

شاخص ها	تعداد افراد	میانگین رتبه ای	کروسکال والیس	درجه آزادی	سطح معنی داری
انعطاف پذیری	۲/۰۰	۱۱۴/۸۵	۶۶/۸۷۹	۲	۰/۰۰۰
	۳/۰۰	۱۹۱/۹۰			
	۴/۰۰۰	۲۷۹/۵۷			
	جمع	۳۸۴			
ابتکار	۲/۰۰۰	۱۷۳/۰۳	۴۱/۸۹۱	۱	۰/۰۰۰
	۳/۰۰۰	۲۶۱/۰۰			
	جمع	۳۸۴			
ترویج و آموزش	۱/۰۰۰	۱۱۶/۸۸	۲۷/۴۵۳	۳	۰/۰۰۰
	۲/۰۰۰	۱۹۹/۲۶			
	۳/۰۰۰	۲۲۸/۳۴			
	۴/۰۰۰	۱۴۴/۰۰			
	جمع	۳۸۴			
خطر پذیری	۱/۰۰۰	۲۲۳/۷۵	۲۳/۶۳۱	۲	۰/۰۰۰
	۲/۰۰۰	۱۶۹/۳۵			
	۳/۰۰۰	۲۲۴/۵۷			
	جمع	۳۸۴			
رهبری	۱/۰۰۰	۳۵/۸۰	۵۲/۷۳۱	۲	۰/۰۰۰
	۲/۰۰۰	۱۸۴/۳۵			
	۳/۰۰۰	۲۴۷/۳۹			
	جمع	۳۸۴			
مشارکت	۱/۰۰۰	۶۳/۳۱	۵۳/۹۰۷	۳	۰/۰۰۰
	۲/۰۰۰	۱۷۰/۲۱			
	۳/۰۰۰	۲۳۴/۵۸			
	۴/۰۰۰	۳۸۰/۵۰			
	جمع	۳۸۴			

خلاقیت از جمله پیشران‌های کلیدی توسعه پایدار روستایی است و باعث ارتقاء حیات روستایی می‌شود. توسعه روستایی بر مبنای خلاقیت، فرصت‌هایی برای ایجاد تعاملات مشترک فراهم می‌کند. طبقه خلاق نیز فرصت‌های جدیدی برای پیشرفت روستا فراهم کرده و بخش‌های جدیدی را به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روستا می‌افزاید. توسعه نابرابر بین شهر و روستا باعث افول اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی روستاها و مهاجرت به شهرها شده است. در این راستا مفهوم روستای خلاق برای پایداری جوامع روستایی و به‌عنوان بستری نوآورانه در مناطق روستایی ظهور کرده است. از همین رو محیط‌های روستایی باید ساختارهای خود را بر اساس پرورش افراد و ایده‌های خلاق و محیطی خلاق و سازگار با شرایط کنونی ایجاد کنند. تحقق روستای خلاق نیازمند عواملی مانند مشارکت و همکاری جوامع محلی و تأثیر فناوری است. روستای خلاق قادر به توسعه خلاقیت و فراهم کردن شرایط لازم برای آموزش به مردم است و زمینه‌های بروز خلاقیت و نوآوری را برای افراد فراهم می‌آورد وضعیت روستاهای مورد مطالعه از نظر پذیرش ارزش‌های نو، نوآوری در کشاورزی، تمایل مردم به ارزش‌های فرهنگی گذشته و حفظ باورهای بومی در حد مطلوبی می‌باشد. با فراهم آمدن شرایط مناسب برای فعالیت‌های کارآفرینی و ایجاد مشاغل متنوع و کارگاهی و فراهم آوردن امکانات و شرایط مناسب برای تولیدکنندگان صنایع دستی زمینه‌های بروز خلاقیت و پشتکار افراد برای راه‌اندازی فعالیت‌های جدید در روستا افزایش می‌یابد.

یافته‌ها نشان داد که بالاترین میانگین مربوط به شاخص انعطاف‌پذیری (۳/۴۱) و کمترین میانگین مربوط به شاخص ترویج و آموزش (۲/۴۱) است. بیشتر روستاها از نظر مؤلفه انعطاف‌پذیری و نوآوری در کشاورزی و پذیرش عقاید و ارزش‌های جدید توسط مردم روستا از وضعیت مناسبی برخوردار است. میزان پایین شاخص ترویج و آموزش نشان دهنده این است که برای جذب ایده‌های خلاقانه، آموزش‌های کافی در زمینه تسهیلگری فعالیتهای آموزشی و فرهنگی در روستا و طرح‌های کارآفرینی صورت نگرفته است. همچنین شاخص انعطاف‌پذیری دارای بالاترین انحراف معیار با مقدار (۰/۵۰۸) و کمترین انحراف معیار نیز مربوط به شاخص ابتکار (۰/۳۲۱) است. با توجه به نتایج آزمون دو جمله‌ای نیز می‌توان گفت شاخص انعطاف‌پذیری دارای بیشترین اثرگذاری بر خلاقیت روستایی (۰/۷۳) و شاخص ترویج و آموزش کمترین اثرگذاری (۰/۰۶) را بر خلاقیت روستایی دارد. بنابراین نتایج این تحقیق با یافته‌های پژوهش‌های خزائی پول و همکاران همخوانی دارد. در پژوهش آنان شاخص انعطاف‌پذیری تأثیرگذارترین مؤلفه را در زمینه تأثیر خلاقیت روستایی به دست آورده است. بنابراین مؤلفه انعطاف‌پذیری با میانگین (۳/۴۱) و خطرپذیری با میانگین (۲/۸۴) بیشترین اثرگذاری را بر خلاقیت روستاهای موردنظر داشته است. نتایج این تحقیق با یافته‌های جهان تیغ و همکاران (۱۴۰۰) و جهان تیغ و همکاران (۱۳۹۹) مطابقت دارد.

بر اساس نتایج آزمون فریدمن می‌توان گفت از بین شاخص‌های ۶ گانه روستای خلاق (انعطاف‌پذیری، ابتکار، ترویج و آموزش، خطرپذیری، رهبری و مشارکت) شاخص انعطاف‌پذیری از میانگین رتبه‌ای بالاتری (۵/۵۲) برخوردار است و شاخص ترویج و آموزش با مقدار (۲/۰۵) پایین‌ترین میانگین رتبه‌ای را دارد. شاخص خطرپذیری رتبه ۲ تأثیرگذاری، شاخص مشارکت رتبه ۳، ابتکار رتبه ۴ و رهبری رتبه ۵ تأثیرگذاری را دارد. بنابراین شاخص انعطاف‌پذیری رتبه ۱ تأثیرگذاری و شاخص ترویج و آموزش رتبه ۶ را دارد. میانگین رتبه‌ای بالای مؤلفه انعطاف‌پذیری نشان دهنده این

است که مردم روستا نسبت به تغییرات محیط زندگی خود و پذیرش تکنولوژی و ارزش های جدید از انعطاف پذیری و سازگاری کافی برخوردار بوده اند. همچنین میانگین رتبه ای پایین مؤلفه ترویج و آموزش نشان دهنده این است که آموزش های لازم در زمینه فعالیت های خلاقانه و طرح های کارآفرینی روستایی صورت نگرفته، همچنین در زمینه ایده های خلاق مرتبط با روستا (پرورش زنبور عسل و تولید فرآورده های میوه ای و ...) تبلیغات کافی از طریق فضای مجازی و رسانه ها انجام نشده است. شاخص های انعطاف پذیری، خطرپذیری، مشارکت و ابتکار از جمله شاخص های مهم در پیدایش خلاقیت و روستای خلاق هستند. اما در زمینه وضعیت آموزشی و برگزاری کارگاه های آموزشی برای انجام فعالیت های کارآفرینی در سطح روستا در سطح پایینی است که این مورد با نتایج مطالعه واهونو و همکاران و هوریشی متضاد است. در مطالعه آنان اصل روستای خلاق و نوآور و ایجاد تعادل در زندگی مردم و پیشرفت و توسعه روستا بر اساس برنامه های آموزشی است. در تحقیق هوریشی نیز به کارآفرینی روستایی پرداخته شد و با برگزاری بازارهای محلی به احیای روستا پرداخته اند. نتایج این تحقیق با پژوهش جهان تیغ و همکاران (۱۳۹۹) و خزایی پول و همکاران (۱۴۰۱) هم راستا است. در تحقیق آنان نیز شاخص انعطاف پذیری تأثیرگذارترین مؤلفه را در زمینه خلاقیت روستایی داشته است و شاخص ابتکار و نوآوری رتبه ۴ تأثیرگذاری را در خلاقیت دارد. روستای خلاق از نظر شاخص انعطاف پذیری در حد مطلوبی است و از نوآوری و تکنولوژی در کشاورزی استقبال شده و ارزش های جدید نیز به نحو مطلوبی پذیرفته شده است. میانگین رتبه ای شاخص خطرپذیری نیز در حد مطلوبی است که بیانگر این است که مدیران محلی توانایی کافی برای هدایت روستا در جهت توسعه فعالیت های خلاق را دارند و همچنین از افراد دارای تخصص و مهارت در مدیریت روستایی استفاده شده است. شاخص ترویج و آموزش از میانگین رتبه ای پایینی برخوردار است. در روستاهای مورد مطالعه برای انجام فعالیت های تسهیلگری و کارآفرینی آموزش های کافی صورت نگرفته و وضعیت کتابخانه های عمومی نیز در حد مطلوبی نیست همچنین برای جذب ایده های خلاقانه از طریق رسانه ها تبلیغات مناسب صورت نگرفته است.

نتیجه گیری

نتایج آزمون کروسکال والیس نیز نشان داد که از بین شاخص های پژوهش شاخص انعطاف پذیری از میانگین رتبه ای بالاتری (۲۷۹/۵۷) برخوردار است. مردم روستا نسبت به بهبود وضعیت زندگی خود امید به آینده ای بهتر دارند و در برابر پذیرش نوآوری در زمینه کشاورزی مقاومت نکرده و توانایی پذیرش را دارند. بنابراین به منظور اثرگذاری بیشتر شاخص رهبری بر روستای خلاق، مدیران محلی می بایست در انجام امور آموزشی و آگاهی افراد خلاق و زمینه های ایجاد فعالیت های خلاق عملکرد بهتری داشته باشند و در روستاهایی که از نظر زیرساخت های ارتباطی و حمل و نقل در وضعیت مناسبی نمی باشند امکانات مطلوب را فراهم آورند و حمایت کافی از افراد خلاق داشته باشند. مدیران محلی باید در بازاریابی و فروش محصولات آنلاین و تبلیغات کافی در این مورد همکاری لازم داشته باشند. شاخص رهبری کمترین اثرگذاری را بر خلاقیت روستایی داشته است و شاخص های ابتکار، ترویج و آموزش، خطرپذیری و مشارکت نقش واسطی در تأثیرگذاری دارند. نتایج این تحقیق با نتایج مطالعه جهان تیغ و همکاران (۱۴۰۰)، جهان تیغ و همکاران (۱۳۹۹)، حجاریان (۱۴۰۰)، خزایی پول و همکاران (۱۴۰۲) و واهونو و همکاران (۲۰۲۰) مطابق است.

تلاش مدیران محلی برای برگزاری دوره های آموزشی برای ایجاد کارآفرینی و تنوع شغلی به نحو مناسبی صورت نگرفته است. برای انجام فعالیت های هنری موانع قانونی رفع نشده. بنابراین عدم توانایی مدیران برای هدایت روستا برای خلاقیت ساکنان باعث شده، نحوه خدمات دهی به مردم مناسب نبوده و همچنان موانعی در راستای انجام فعالیت های خلاق وجود داشته باشد.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می شود:

- تولید فرآورده های محلی با توجه به پتانسیل محدوده (کشاورزی، دامداری) و راه اندازی کارگاه های کوچک برای تولید آرد برنج و شیرینی های محلی، همچنین با تهیه محصولات لبنی می توان به توسعه فعالیت های خلاق کمک نمود.
- با کمک دهیاری های روستاهای دهستان بلسنه می توان محصولات خلاق روستایی را برندسازی نمود تا زمینه جذب گردشگران بسیاری فراهم شود.
- با توجه به میزان پایین آموزش در دهستان بلسنه می توان با آموزش انواع صنایع دستی به زنان روستایی برای نمایش و فروش این محصولات نیز اقدام نمود.
- از آنجا که گردشگری خلاق در این دهستان در سطح محدودی است می توان با تبدیل خانه های قدیمی در بعضی روستاها و افزایش رستوران و غذا خوری های سنتی اقدام به ایجاد گردشگری خلاق روستایی نمود.
- تقویت کتابخانه های روستایی می تواند به عنوان پایگاهی برای مشارکت اجتماعی و ارتقاء دانش و خلاقیت عمل کند. در این زمینه می توان اقدام به تهیه کتاب های کاربردی در زمینه های فرآوری محصولات کشاورزی و محلی و صنایع دستی نمود و کتابخانه ها را به مراکز یادگیری خلاقیت در دهستان بلسنه تبدیل کرد.

منابع

- ابریشمی، حمید. بیدرام، رسول. ماجد، وحید. بخشایش، الهام. ۱۳۹۸. امکان سنجی توسعه پایدار روستایی از طریق توسعه صنایع خلاق (نمونه موردی صنایع دستی روستاهای منتخب استان اصفهان). نشریه روستا و توسعه. شماره ۲۲. صص ۶۹-۵۱.
- [doi: 10.30490/RVT.2020.289507.1069](https://doi.org/10.30490/RVT.2020.289507.1069)
- ایزدی، علی. طیب نیا، سیدهادی. ۱۴۰۲. تحلیل نقش مدیریت مبتنی بر حکمروایی خوب روستایی در شکل گیری روستاهای خلاق (مورد مطالعه: شهرستان رشتخوار). فصلنامه پژوهش های روستائی. ۱۴ شماره ۴. صص ۶۵۵-۶۳۴.
- [doi: 10.22059/JRUR.2023.361427.1853](https://doi.org/10.22059/JRUR.2023.361427.1853)
- ایزدی، علی. طیب نیا، سیدهادی. کریم زاده، حسین. عینالی، جمشید. ۱۴۰۲. بررسی آثار و پیامدهای سکونتگاه های خلاق در توسعه مناطق روستایی (مطالعه موردی: روستاهای شهرستان رشتخوار). فصلنامه روستا و توسعه پایدار فضا. شماره ۱۶. صص ۱۱۲-۹۰.
- [doi: 10.22077/VSSD.2023.6177.1175](https://doi.org/10.22077/VSSD.2023.6177.1175)
- ایمانی، بهرام. رشید، حجت الله. ابراهیمیان، مهرداد. ۱۴۰۱. ارزیابی و سنجش میزان تحقق پذیری روستای خلاق در بخش مرکزی شهرستان اردبیل. جغرافیا و روابط انسانی. شماره ۳. صص ۳۸۸-۳۷۳.
- [doi: 10.22034/GAHR.2022.336735.1693](https://doi.org/10.22034/GAHR.2022.336735.1693)

- پژوهان، ایوب. بهور، شهین. ملکی، حجت الله. ۱۴۰۲. ارائه الگوی پارادایمی توسعه گردشگری خلاق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای هدف گردشگری استان کرمانشاه). فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری. شماره ۶۴. صص ۲۵۹-۲۱۷.
- [doi: 10.22054/tms.2023.76759.2892](https://doi.org/10.22054/tms.2023.76759.2892)
- جهانتیغ، حسنعلی. عنابستانی، علی اکبر. میرلطفی، محمودرضا. خوارزمی، امیدعلی. ۱۴۰۰. تحلیل اثرگذاری شاخص های روستای خلاق بر پایداری سکونتگاه های روستایی (مورد شناسی: منطقه سیستان). فصلنامه جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای. شماره ۳۸. صص ۹۱-۱۲۲.
- [doi: 10.22111/GAIJ.2021.6110](https://doi.org/10.22111/GAIJ.2021.6110)
- جهانتیغ، حسنعلی. ۱۳۹۹. آینده نگری اثرگذاری شاخص های روستای خلاق بر پایداری سکونتگاه های روستایی (مطالعه موردی: منطقه سیستان). رساله دکتری دانشگاه فردوسی مشهد.
- جهانتیغ، حسنعلی. عنابستانی، علی اکبر. میرلطفی، محمود رضا و خوارزمی، امیدعلی. ۱۳۹۹. تحلیل پیشران های کلیدی اثرگذاری شاخص های روستای خلاق بر پایداری سکونتگاه های روستایی با رهیافت آینده پژوهی (مطالعه موردی: منطقه سیستان). شماره ۳. صص ۳۲۳-۳۴۵.
- [doi: 10.22048/rdsj.2021.257221.1885](https://doi.org/10.22048/rdsj.2021.257221.1885)
- حاجی صادقی، مهشاد. ۱۴۰۰. طراحی مجموعه گردشگری در روستای قوزلو با رویکرد روستای خلاق. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه هنر اسلامی تبریز.
- حبیبی کلیر، رامین. فرید، ابوالفضل. بابایی، داوود. ۱۳۹۵. نقش میانجی اهداف پیشرفت در رابطه بین سیستم های بازسازی / فعال ساز رفتاری با تفکر خلاق. دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری. شماره ۷. صص ۵۶-۴۳.
- [sid. https://sid.ir/paper/255107/fa](https://sid.ir/paper/255107/fa)
- حجاریان، احمد. ۱۴۰۰. ارزیابی الگوی علی مؤلفه های مؤثر بر روستای خلاق. توسعه محلی (روستائی-شهری). شماره ۱. صص ۱۹۶-۱۷۳.
- [doi: 10.22059/JRD.2021.323853.668651](https://doi.org/10.22059/JRD.2021.323853.668651)
- حجاریان، احمد. (۱۴۰۲). تحلیل اثرگذاری فناوری اطلاعاتی-ارتباطی بر گردشگری خلاق (مورد مطالعه: مناطق روستایی استان اصفهان). توسعه پایدار محیط جغرافیایی. شماره ۵. صص ۳۷-۲۰.
- [doi: 10.48308/SDGE.2023.228128.1062](https://doi.org/10.48308/SDGE.2023.228128.1062)
- حجاریان، احمد. (۱۴۰۳). تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و عدالت رویه ای بر پلتفرم های شکل گیری روستای خلاق. جغرافیا و برنامه ریزی. شماره ۲۸. صص ۳۰۷-۲۸۳.
- [doi: 10.22034/gp.2023.54632.3074](https://doi.org/10.22034/gp.2023.54632.3074)
- خزایی پول، مرتضی، فراهانی، بنفشه، ایزدی نیا، معصومه. ۱۴۰۲. ارزیابی اثرات گردشگری خلاق بر جذب گردشگر و توسعه اقتصادی مناطق روستایی (مطالعه موردی: روستای پیوه ژن بخش احمد آباد شهرستان مشهد). فصلنامه اقتصاد فضا و توسعه روستایی. شماره ۱. صص ۹۵-۱۱۴.
- [dor : 20.1001.1.23222131.1402.12.43.6.4](https://doi.org/10.23222131.1402.12.43.6.4)
- راست قلم، مهدی. صیدایی، سید اسکندر. نوری، سید هدایت الله. ۱۳۹۵. تعیین پیشران های کلیدی رهیافت روستای خلاق با استفاده از نرم افزار میک مک. فصلنامه پژوهش های روستایی. شماره ۲. صص ۳۲۹-۳۱۹.
- [dor: 20.1001.1.20087373.1395.7.2.4.7](https://doi.org/20.1001.1.20087373.1395.7.2.4.7)
- عنابستانی، علی اکبر. جوانشیری، مهدی. ۱۴۰۲. تحلیل اثرگذاری فناوری دیجیتال بر زیرساخت های شکل گیری روستای خلاق در سکونتگاه های پیراشهری (مورد: کلانشهر مشهد). فصلنامه راهبردهای توسعه روستایی. شماره ۲. صص ۱۶۴-۱۳۷.
- [doi :10.22048/rdsj.2022.338764.2013](https://doi.org/10.22048/rdsj.2022.338764.2013)
- قاسملو، حسن. ۱۳۹۶. نقش گردشگری در توسعه پایدار روستایی با رویکرد گردشگری خلاق (مطالعه موردی: روستاهای تاریخی- فرهنگی شمال غرب کشور). پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه زنجان.

کلامی، مریم و حسینی، سیدشهرام. ۱۳۹۶. روستای خلاق، رویکردی نو در استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود روستا جهت احیای آن (نمونه موردی روستای خویین). اولین همایش ملی اندیشه‌ها و فناوری‌های نوین در علوم جغرافیایی. دانشگاه زنجان.

هاشمی امین، سمیرا. ۱۴۰۱. الگوسازی توسعه گردشگری خلاق در مناطق روستایی و عشایری مطالعه موردی: منطقه ارسباران. رساله دکتری دانشگاه تبریز.

یاسوری، مجید و سجودی، مریم. ۱۳۹۵. کارآفرینی روستایی؛ راهی برای تحقق روستای خلاق، اولین همایش ملی اندیشه‌ها و فناوری‌های نوین در علوم جغرافیایی. دانشگاه زنجان.

References

- Ari, A. R., Fatmawati, F., & Raharti, R. 2022. *Micro, Small and Medium Enterprise Development Strategy (Msme) Based on Creative Economy in Panggungharjo Village, Yogyakarta*. *Prosiding Fakultas Ekonomi Dan Bisnis Universitas Dharmawangsa*. Vol.1.No.1.pp.38-45. <https://proceeding.dharmawangsa.ac.id/index.php/PFEB/article/view/35>
- Abrishami, H. , Bidram, R. , Majed, V. and Bakhshayesh, E. 2020. *The Feasibility Study of Sustainable Rural Development through the Development of Creative Industries: A Case Study of Handicrafts in Selected Villages of Isfahan Province*. *Village and Development*, Vol.22.No.4.pp. 51-69. <https://doi.org/10.30490/rvt.2020.289507.1069> (in Persian).
- Anabestani, A. and Javanshiri, M. 2023. *Analysis of the Effect of Digital Technology on the Infrastructure of Creative Village Formation in the Suburban Settlements (Case study: Mashhad Metropolis)*. *Rural Development Strategies*.Vol.10.No.2.pp. 137-164. <https://doi.org/10.22048/rdsj.2022.338764.2013> (in Persian).
- Ardhala, A. D., Santoso, E. B., & Sulistyarsa, H. 2016. *Influence factors on the development of creative industry as tourism destination (Case Study: Footwear Village in Mojokerto City)*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*.No. 227.pp.671-679. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.06.131>
- Almeida, M., Loupa-Ramos, I., Menezes, H., Carvalho-Ribeiro, S., Guiomar, N., & Pinto-Correia, T. 2016. *Urban population looking for rural landscapes: Different appreciation patterns identified in Southern Europe*. *Land Use Policy*. No. 53.pp. 44-55. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2015.09.025>
- Balfour, B., Fortunato, M. W., & Alter, T. R. 2018. *The creative fire: An interactional framework for rural arts-based development*. *Journal of Rural Studies*.No. 63.pp. 229-239. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2016.11.002>
- Chi, J. 2020. *The impact of third-country exchange rate risk on international air travel flows: The case of Korean outbound tourism demand*. *Transport Policy*.No 89.pp. 66-78. <https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2020.01.012>
- Dani A.A., Santoso,E,B., Sulistyarsa,H. 2016. *Influence factors on the development of creative industry as tourism destination (case study:footwear village in mojokerto city), social and behavioral sciencesno. no. 227.pp.671-679*. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.06.131>
- Donald, B., Beyea, J., & Christmas, C. 2008. *Growing the creative-rural economy in Prince Edward County: Strategies for innovative, creative and sustainable development*. Department of Geography. Queen's University, Kingston, Ontario.
- Du, Z. (2025). *The Resonances of Innovation: Orchestrating a Guqin Course with the Systems Model of Creativity and a Creativity Educational Model Development*. *Thinking Skills and Creativity*, 101912.Vol.58.pp.1-21. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2025.101912>
- Dzialek, Jaroslaw. 2014. *Is KARAKOW Attractive to Young Members of the Creative Class? Urban Policy Implications. The idea of creative city/The urban policy debate, Cracow*. pp. 69-82.

- Feihan, S. 2020. A sustainable development model of cultural and creative village: China's practice and path. *Московский экономический журнал*. No.9.pp. 339-346.
<https://doi.org/10.24411/2413-046X-2020-10617>
- Ghasemlou, Hassan. 2017. *The role of tourism in sustainable rural development with a creative tourism approach, case study: historical-cultural villages in the northwest of the country*, Master's thesis, University of Zanjan. (in Persian).
- Haji Sadeghi, Mahshad. 2021. *Designing a tourism complex in the village of Qozlu with a creative village approach*, Master's thesis, Tabriz Islamic Art University. (in Persian).
- Habibi kaleybar, ramin, farid, abolfazl, & babaee, davoud. 2017. mediator role of achievement goals between behavioral inhibition / activation system and creative thinking. *journal of cognitive strategies in learning*. vol.4.no.7.pp.43-56. *sid*. <https://sid.ir/paper/255107/en> (in Persian).
- Hajarian, A. 2021. Evaluation of the causal pattern of criteria affecting the creative village. *The Journal of Community Development (Rural-Urban)*. Vol.13.No.1.pp. 173-196.
<https://doi.org/10.22059/jrd.2021.323853.668651> (in Persian).
- Hashemi Amin, Samira. 2022. *Modeling the development of creative tourism in rural and nomadic areas, case study: Arasbaran region*, PhD thesis, University of Tabriz. (in Persian).
- Horiuchi, S. 2017. Entrepreneurs networks at rural market: developing a creative village in the yamagata prefecture, japan. *Economics and Sociology*. Vol.10.No.3.pp. 251-265.
<https://doi.org/10.14254/2071-789x.2017/10-8/3>
- Izadi, A. and Tayebnia, S. H. 2024. Analysis of the Role of Management Based on Good Rural Governance in the Formation of Creative Settlements in Rural Areas (Case Study: Roshtkhar Township). *Journal of Rural Research*. Vol.14.No.4.pp. 634-655.
<https://doi.org/10.22059/jrur.2023.361427.1853> (in Persian).
- Izadi, A. , Tayebnia, S. H. , Karimzadeh, H. and Ainali, J. 2023. Analysis of the effects and consequences of creative settlements in the development of rural areas (case study: villages of Rashtkhar County). *Village and Space Sustainable Development*. Vol.4.No.4.pp. 90-112.
<https://doi.org/10.22077/vssd.2023.6177.1175> (in Persian).
- Imani, B. , rashid, H. and ebrahimian, M. 2022. Evaluation and measurement the feasibility of a creative village in in Central District of Ardabil. *Geography and Human Relationships*. Vol.5.No.3.pp. 373-388. <https://doi.org/10.22034/gahr.2022.336735.1693> (in Persian).
- Islah, K., Susetyo, I. B., & Santiko, A. (2021). Creative Village Planning in An Effort to Support the Realization of Creative City. *Ilomata International Journal of Social Science*. Vol.2.No.4.pp. 267-274. <https://doi.org/10.52728/ijss.v2i4.375>
- Jahantigh, H. A. , Anabestani, A. A. , Mir Lotfi, M. R. and Kharazmi, O. A. 2021. Analysis of the Effect of Creative Village Indicators on the Sustainability of Rural Settlements (Case Study: Sistan Region). *Geography and Territorial Spatial Arrangement*. Vol.11.No.38.pp. 91-122.
<https://doi.org/10.22111/gaij.2021.6110> (in Persian).
- Jahantigh, H. A., 2019. *Foresight of the impact of creative village indicators on the sustainability of rural settlements (case study: Sistan region)*, PhD thesis, Ferdowsi University of Mashhad.
- Jahantigh, H. A., Anabestani, A., Mirlotfi, M., And Kharazmi, O. A. 2021. Analysis of Affecting key Drivers of creative village Indicators on the Sustainability of Rural Settlements with a Future study Approach (Case Study: Sistan Region). Vol.7.N.27.pp.323-345.
<https://doi.org/10.22048/rdsj.2021.257221.1885>
- Kalami, Maryam and Hosseini, Seyed Shahram. 2017. *Creative Village, a New Approach in Using Existing Capabilities and Capacities of the Village for Its Revitalization (Case Study of Khoyin Village)*, First National Conference on New Thoughts and Technologies in Geographical Sciences, Zanjan: University of Zanjan (in Persian).
- Kamarudin, K. H., Untari, R., & Rashid, M. F. 2020. Sustaining rural livelihood through entrepreneurship and creative village development: Malaysia and Indonesia experience. *Scientific Papers: Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development*. no. 20.pp. 303-309.

- https://www.academia.edu/37023043/Development_of_Creative_Village_and_Rural_Entrepreneurship_in_Malaysia_and_Indonesia.9th_International_Conference_Rural_Research_and_Planning_Group_5-7_July_Bali_Indonesia
- Lu, Y., & Qian, J. 2023. Rural creativity for community revitalization in Bishan Village, China: The nexus of creative practices, cultural revival, and social resilience. *Journal of Rural Studies*.no.97.pp. 255-268. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2022.12.17>.
- Mitchell, C. J., & De Waal, S. B. 2009. Revisiting the model of creative destruction: St. Jacobs, Ontario, a decade later. *Journal of rural studies*.Vol.25.No.1.pp. 156-167. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2008.09.003>
- Pazhouhan, A. , Behvar, S. and Maleki, H. A. 2023. Providing a paradigmatic model of creative rural tourism development (case of study: target villages for tourism in Kermanshah province). *Tourism Management Studies*.Vol.18.No.64.pp. 217-259. <https://doi.org/10.22054/tms.2023.76759.2892> (in Persian).
- Rastghalam, M. , Seydaei, S. E. and Nouri, H. 2016. Determination of the Key Drivers of Creative - Village Approach by Using MicMac Software. *Journal of Rural Research*.Vol.7.No.2.pp. 316-329. <DOR.org/20.1001.1.20087373.1395.7.2.4.7> (in Persian).
- Rigi Motlagh, M., Miri, G., & Hafez Rezazadeh, M. 2024. Investigating the impact of creativity indicators on the sustainable development of rural areas around cities (Case study: Zahedan in Southeast Iran). *journal of sustainable rural development*.Vol.8.No.1.pp. 53-64. <https://doi.org/10.22034/jsrd.2024.429065.1173>
- Rastghalam, M., Seidaiy, E., & Nouri, H. 2017. The Creative Village Approach as a Tool for Creating Village Futures. *Journal of Futures Studies*.Vol.21.No.3 . [https://doi.org/10.6531/JFS.2017.21\(3\).A35](https://doi.org/10.6531/JFS.2017.21(3).A35) (inpersian).
- Remoaldo, P., Serra, J., Marujo, N., Alves, J., Gonçalves, A., Cabeça, S., & Duxbury, N. 2020. Profiling the participants in creative tourism activities: Case studies from small and medium sized cities and rural areas from Continental Portugal. *Tourism Management Perspectives*.Vol. 36, 100746. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100746>
- Sun, L., Yuan, Y., Yao, Y., Li, Y., Zhang, H., Xie, X., ... & Stillwell, D. (2025). Large Language Models show both individual and collective creativity comparable to humans. *Thinking Skills and Creativity*, 101870.Vol.57. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2025.101870>
- Sung, T. K. 2015. The creative economy in global competition. *Technological Forecasting and Social Change*. Vol. 96.pp. 89-91. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2015.04.003>
- Wahono, Ismsiyah, N., Zulkarnian, Sri Wahyuni, M, Ishagh. 2020. Development of innovative and creative villages as Educational villages, *Advances in social science, Education and Humanities research*. Vol. 501.pp.413-417. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201204.080>
- Yasuri, Majid and Sojoodi, Maryam. 2017. Rural Entrepreneurship; A Way to Realize Creative Village, *First National Conference on New Thoughts and Technologies in Geographical Sciences, Zanjan: University of Zanjan*. (in Persian).